

Helig birma, eller The Sacred Cat of Burma, är en himalayatecknad katt. Det innebär att den på kroppens kallare partier - de partier där blodcirkulationen är lägre än på andra kroppsdelar - har en s k "mask". Birmakattens "mask" uppträder i ansiktet, på ben, svans, öron och genitalier och finns idag i tjugo olika färgvarianter (SVERAK / FIFe). Den första, och troligen än idag vanligaste maskfärgen är den bruna.

HELIG BIRMA

Hur beskriver man rasen ?

Den brunmaskade birman har, förutom nämnda mask, en lätt brun, gyllene ton i den ljusa kroppsfärgen och till detta har den vita tassar. Dessa brukar i dagligt tal kallas sockor. Som en fortsättning på baktassarnas sockor avslutas det vita med spetsformade "kilar", som på benens baksida sträcker sig upp mot kattens has. Pälsen är halvlång - kallas semilång - och har en silkig struktur. I ansiktet är pälsen kort, men runt halsen betydligt längre, formande en luftig krage. Kroppens päslängd är relativt jämn och halvlång. Den saknar i stort sett perserkattens underull. Svansen är välpälsad, liknande en plym. En birmakatts ögon är ovala eller lätt rundade, med en klar och ren blå färg - ju djupare desto bättre.

Birmakatten har sin himalayateckning gemensam med flera andra raser, bland andra den korthåriga, gracila *siamesen* och dess motsats *colourpointen*, som är en himalayatecknad perservariant med kort kropp och lång päls. Sedan finns också siamesens "syskonras" - *balinesen*, som är en semilånghårig variant av siamesen.

Det finns även en himalayatecknad variant av den lockiga, korthåriga rexpatten, s k *si-rex* samt *brittiskt korthår*. Alla dessa nämnda katter saknar dock birmans speciella kännetecken, de vita sockorna. De enda godkända, himalayatecknade raserna, som även har vit teckning är *ragdoll* och *snow-shoe*. Ragdoll är, som birman, en semilånghårskatt medan snow-shoe är en korthårskatt.

Ragdolkatten finns i tre varianter. Den första är *ragdoll bicolour*. Hos denna variant ska det i ansiktets mask uppträda vitfläckighet formad som ett upp-och-nedvänt "V". Det vita ska dessutom breda ut sig i kattens krage. Magen ska vara vit och ryggen får gärna uppvisa vita fläckar. För att dessa vita fläckar ska vara synliga krävs att kattens kroppsfärg har en svag ton av kattens maskfärg. Benen ska helst vara helt vita. Denna bicolour-variant av ragdoll godkändes inom FIFe så sent som 1991.

Ytterligare två ragdollvarianter finns, där den ena är *ragdoll colourpoint*, en variant utan vitfläckighet, lika som hos perser colourpoint. Från perserkatten skiljs den dock lätt genom sin längre huvudtyp, längre kropp och kortare päls.

FOTO: Eivor Rasehorn

Den sista varianten av ragdoll kallas *mitted*, och är den variant som ligger närmast birmans grad av vitfläckighet. **Ragdoll mitted** ska uppvisa helt vita framtassar och vita ”stövlar” på bakbenen. Mitted-kattens vitfläckighet ska breda ut sig över bröst och mage samt fortsätta upp på kattens haka och visa sig i form av en vit fläck. En sådan vit hakfläck räknas hos birman som ett diskvalificerande fel, medan det hos **ragdoll-mitted** är ett fel om denna vita haka *saknas*.

En annan ras, som till namnet ofta blandas samman med Helig birma, är burma. Burmakatten är dock en finlemmad, korthårig, ej maskad katt i många olika färgvarianter.

Birmans utseende

För att återgå till Helig birma, så kan den för en lekman beskrivas sålunda: Relativt lång och massiv kropp. Korta eller snarare medelhöga, kraftiga ben. Kraftigt - ibland beskrivet som ”hjärtformat” huvud med fylliga kinder. Kort näsa. Välvd panna, men utan perserns ”stop” d.v.s. avbrott i profilen. Rundade eller lätt ovala ögon med en ren blå färg. Relativt lång päls med silkeslen struktur. Ytterst lite underull. ”Perserpäls” är inte önskvärd.

Maskningen i dess olika färgvarianter begränsas till ansikte, ben, öron svans och genitalier. Kroppsfärgen kan närmast beskrivas som äggskalsfärgad, med en svag ton av den maskfärg katten bär.

Birmans speciella särdrag är vita sockor, som för att vara perfekta ska vara symmetriska. Symmetri i par är helt godkänt, men att föredra är då alla fyra tassarna har lika mycket vitt. Framtassarnas sockor ska helst nå upp till där katten viker foten då den står. Sockor som kryper längre upp på benet räknas som fel. Så gör även ”strimmor” av vitt på baksidan av frambenen. På bakbenens baksida ska det vita fortsätta upp i sk ”kilar” mot kattens has. Även här premieras jämnheten. Svansen ska vara av medium längd och välpälsad.

Vid bedömning av birma under utställning finns en mera utförlig standard, som först beskriver birman i sin helhet,

utan hänsyn taget till de olika färgvarianterna. Därefter finns en beskrivning av varianternas olika särdrag. De tabbymaskade t ex, ska förutom att de motsvarar övrig standard, ha tegelfärgad nosspegel (brun- & blåtabbymaskade). De ska också ha vad man kallar ”tummarkeringar” på öronens utsida. Dessa liknar ett tumavtryck med mjöl. De ska dessutom ha klart avgränsade ränder på frambenen. Den perfekta katten erhåller 100 poäng.

Att föda upp en helt perfekt birma är en omöjlighet, men detta är naturligtvis drömmålet för de flesta birmauppfödarna.

Temperament

För de allra flesta som köper en katt att dela sitt liv med är temperamentet en viktig del. Precis som alla andra individer är också katter olika till sitt sätt. Birman kan närmast beskrivas som mild, tillgiven och sällskaplig utan att för den skull vara påträngande. Om man ska göra jämförelser mellan olika katt-raser så är det välkänt att siam/orientalkatterna är livliga och intensiva i allt de företar sig. Deras motsats är perserkatterna, som av sina ägare beskrivs som lugna och tillgivna. På senare år har jag själv kommit i nära kontakt med perser och därmed lärt mig att uppskatta deras milda tillgivenhet. Burmakatterna däremot har ett temperament, som ligger någonstans mitt emellan dessa båda raser. En birmaägare brukar tycka att birman är alldeles lagom livlig, men för den skull inte loj. Den vill gärna vara med där dess ägare befinner sig, och vara i händelsernas centrum. Den uppskattar att man leker med den, men kan också hitta på upptåg på egen hand. En burmakatt är oftast mycket tillgiven sin ägare och ligger gärna i knäet eller alldeles intill. Nattetid brukar sängen vara det populäraste sovstället. Naturligtvis är även burmakatterna individer med variationer i sitt temperament, men i stora drag är de flesta birmorna ganska lika.

Hur har rasen uppstått?

Förmodligen är det väl ingen som sätter tilltro till legenden om Helig birma

och det sätt på vilket rasen skulle ha fått sitt utseende. Det förhåller sig snarare så att himalayateckningen har uppstått genom mutation och att det genom tillfälligheter har skett en viss inavel, som så småningom givit ett större antal himalayatecknade katter.

Siamesen är då ett exempel på en ras där, när människan lagt sig i aveln, ingen inblandning av varken vitfläckiga eller långhåriga katter varit önskvärd, för att så småningom komma fram till siamesen av idag. I birmans fall har just denna inblandning skett, vilket har gjort att birman är både långhårig och låggradigt vitfläckig. Att man vid skapandet av burmakatten har använt sig av siameser och perser är väl det mest troliga. Det finns även dokumentation som visar detta. På samma sätt har uppfödarna under senare år gått tillväga och alltså gjort inparningar av siames och perser för att få varianterna choklad, lila, rött och tabby inom birmarasen. I vissa fall har färgen även hämtats från huskatten.

Om man ser på siames och birma, dessa båda, idag mycket olika raserna, är det ändå inte svårt att tänka sig att de sedan mycket långt tillbaka stammar från samma katter. Det är sedan vi människor som har satt upp vissa regler för hur våra olika raskatter ska se ut. För inte så länge sedan skiljde sig siamesen och birman inte nämnvärt då det gällde huvudtyp och kroppsbyggnad. Idag har siamesen, genom uppfödarnas arbete, utvecklats till en slank och gracil katt, medan birman - typmässigt - har fått behålla sitt rundade huvud och sin lite kraftigare kropp där båda raserna är vackra för sina ägare.

Korrekt standard redovisas i kapitlet ”Helig birma som utställningskatt”

Brun burma - inte att förväxla med birma ...

FOTO: EIVOR RASEHORN